

Confederación Intersindical Gelega
GABINETE TÉCNICO DE SAÚDE LABORAL

Responsabilidades por incumplimientos en Prevención de Riscos Laborais

Responsabilidades por incumprimentos en prevención de riscos laborais

Enténdese por RESPONSABILIDADE a capacidade para cumprir e dar resposta ás obrigas asumidas e soportar as consecuencias do seu incumprimento. Deste xeito, RESPONSABLE será a persoa que ten AUTORIDADE para tomar decisións e dirixir unha actividade. “A maior autoridade e poder executivo maior RESPONSABILIDADE”.

RECORDA que como traballadores/as tamén temos OBRIGAS en materia de Seguridade e Saúde Laboral (art. 29 da Lei de Prev. R.L. e arts. 5, 19, etc, do E.T.) e polo tanto tamén podemos ter a nosa cota de RESPONSABILIDADE. É fundamental cumprir estritamente as nosas obrigas para os que ostentan a maior RESPONSABILIDADE non poidan ampararse nos nosos incumprimentos para xustificar os seus.

En materia de Prevención de Riscos Laborais poden darse os seguintes tipos de responsabilidade:

- Responsabilidades penais
- Responsabilidades civís/patrimoniais
- Responsabilidade administrativa
- Responsabilidades en materia do Seguridade Social
- Responsabilidades disciplinarias e laborais

Responsabilidades penais

As responsabilidades penais xustifícanse como a reacción ante unha lesión dun ben xuridicamente relevante que reprima o infractor e disuada o propio suxeito ou a terceiros da súa repetición.

Tras un accidente normalmente pode darse unha conduta reprochable por acción, omisión ou actuación dolosa (intencionada) susceptible de ser enxuzada polo Código Penal e tipificada como delito ou falta. Tamén se contempla no C.P. delitos de risco especialmente para aqueles que coñecendo riscos graves non tomaran medidas para solucionarlos.

Os responsables penais destes delitos non serán só os causantes materiais dos accidentes senon, ademais do empresario, cada vez máis os directores, mandos e encargados que desatenden as súas obrigas preventivas por non proporcionar formación e información, por non controlar a correcta realización dun traballo ou a adecuada utilización das medidas preventivas, etc.

Probablemente os técnicos de prevención, os delegados/as de prevención e por descontado os propios traballadores serán os menos responsables salvo que se cometan imprudencias e incumprimentos flagrantes das súas obrigas. De todas maneiras hai antecedentes que obrigan á prudencia xa que certas accións dos traballadores/as, sobre todo se chegan a ser a causa dun accidente grave, poden dar lugar a responsabilidades penais.

Responsabilidades civís

A finalidade desta responsabilidade está encamiñada a resarcir ao suxeito lesionado polos danos ou prexuízos sufridos.

Quen por acción ou omisión causa un dano a outro, intervindo culpa ou negligencia está obrigado a reparalo, polo que parece obvio que en todo accidente no que concorran un mínimo de culpabilidade ou erro do empresario, existirá unha responsabilidade civil ou patrimonial, pola súa condición de “debedor” de seguridade.

Se ademais da responsabilidade empresarial, concorren as responsabilidades de terceiros ou incluso do propio traballador/a accidentado, as contías das indemnizacións veranse diminuídas e compensaranse as culpas (os declarados culpables serían con carácter solidario co propio empresario).

Responsabilidades administrativas

Os incumprimentos dos empresarios das súas obrigas en materia de P.R.L. dan lugar a esixencia de responsabilidades administrativas por parte das Administracións Públicas en cumprimento da súa función de vixiar e controlar o cumprimento da normativa e sancionar a súa inobservancia.

Esta responsabilidade cumpre dous fins: de carácter reactivo, é dicir, reacción dos poderes públicos ante a vulneración da normativa e de carácter preventivo, exemplarizante, de xeito que evite a repetición destas condutas empresariais no futuro.

Se ben os traballadores/as por conta allea non son suxeitos que poidan ser sancionados por esta vía, e o incumprimento das obrigas de prevención por parte destes non exime o empresario das súas responsabilidades Administrativas, este pode dirixir accións contra os traballadores/as polos danos e prexuízos causados polas sancións debidas aos incumprimentos dos primeiros.

Responsabilidades en materia de seguridade social

É unha responsabilidade directa e específica do empresario que incumpra as súas obrigas no ámbito da Prevención. Ten como finalidade a compensación ao traballador/a pola minoración de ingresos ou o incremento de gastos derivados do dano sufrido.

Pódese materializar de acordo ás seguintes modalidades: recargo das prestacións, non realización dos recoñecementos médicos e incumprimentos na orde da paralización. Especial importancia ten o recargo das prestacións en caso de Accidente de Traballo ou Enfermidade Profesional onde todas as prestacións (a cargo do empresario e non asegurables) poderían aumentarse según a gravidade do incumprimento empresarial entre un 30 e un 50%.

Responsabilidades disciplinares e laborais

A pesar de que a lexislación na materia se refire fundamentalmente a obrigas empresariais, como máximo debedor de seguridade que é, resulta evidente que os traballadores/as temos as nosas obrigas. Por iso, é perfectamente posible que en caso de incumprimento pola nosa parte poida acarrear nosas sancións disciplinares, que ademais poden vir acompañadas doutro tipo de responsabilidade esixibles ante outros órganos por terceiras persoas (penal ou civil). O empresario ademais, poderá reclamar, o resarcimento total ou parcial da indemnización que tivera que pagar a un terceiro a causa dese incumprimento.

Artigo 29. L.P.R.L. Obrigas dos traballadores en materia de prevención de riscos

“Corresponde a cada traballador velar, segundo as súas posibilidades e mediante o cumprimento das medidas de prevención que en cada caso sexan adoptadas, pola súa propia seguridade e saúde no traballo e pola daqueloutras persoas ás que poida afectar a súa actividade profesional, a causa dos seus actos e omisións no traballo, de conformidade coa súa formación e as instrucións do empresario”.

Recorda: se sofres unha continxencia profesional consulta no sindicato por se os incumprimentos empresariais en materia de Prevención de Riscos Laborais poideran dar lugar a solicitar responsabilidades.

Taboa de compatibilidades				
Responsabilidade	Civil	Penal	Administrativa	Seg. Soc.
Civil	---	Compatible	Compatible	Compatible debat.
Penal	Compatible	---	Incompatible	Compatible
Administrativa	Compatible	Incompatible	---	Compatible
Seguridade Soc.	Compatible debat.	Compatible	Compatible	---

	Delito	Resultado (arts. 142, 147, 149, 150 e 152 C.P.)	Morte	Cadea 1 a 4 anos / Inhabilitación profesional 3 a 6 anos		
				Arresto 7 a 24 fins de semán / Inhabilitación profesional 1 a 4 anos	Prisión 6 meses a 3 anos	
Responsabilidade Penal (cadea, arresto, multa...)	Risco	(arts. 316, 317 e 318 C.P.)	Dolo	Cadea 6 meses a 3 anos e multa		
			Imprudencia	(arresto 24 a 48 fins de semana e multa)		
			Persoas xurídicas	(Condena a administradores ou encargados de servizo)		
Responsabilidade Civil (indemnización, danos e prexuízos...)	Falta (art. 621 C.P.)	Imprudencia leve con morte Imprudencia grave con lesións Imprudencia leve con lesións		multa ata 18000 €		
				multa ata 18000 €		
				multa ata 9000 €		
Responsabilidade Administrativa (LPRL, Decreto 928/98, R.D. Lex 5/2000)	Infraccións	Leves Graves Moi graves	Leves Graves Moi graves	(de 30,05 a 1502,53 €)		
				(de 1502,534 a 30050,61 €)		
				(de 30050,62 a 601012,10 €)		
Responsabilidade Seguridade Social (Arts. 108, 123, 127, 195 e 197 L.X.S.S.) (abono directo de prestación ou recargo)	Sancións	Prestación	A empresa abona directamente por non atender requirimentos de paralización ou non practicar recoñecementos médicos en enferm. profesionais.			
			Recargo	Do 30 ao 50% da prestación recoñecida por falta de medidas de seguridade.		
Responsabilidade Disciplinaria Laboral (Art. 29.3 da LPRL e arts. 4, 5, 19, 54 e 58 ET) (amonestación, suspensión e despidos)				As infraccións e sancións tamén poderán ser leves, graves e moi graves, conforme o establecido no Convenio e no E.T., podendo chegarse á sanción de despido. Ademais cabe a posibilidade de que o empresario esixa resarcimento da indemnización abonada ao traballador/a causante do accidente.		